

Lincoln és Kossuth

Kossuth Lajos 1851-52-es, hét hónapig tartó amerikai körútjának egyik ma is megoldatlan talánya, hogy a nagy magyar száműzött találkozott-e Lincoln Ábrahámmal?

Itt-ott találunk elejtett megjegyzéseket, amelyek szerint történt ilyen találkozás. Igazolást, bizonyítékot azonban nem adnak. Az egyik ilyen bizonyításra váró megjegyzés szerint Lincoln egy 1864-ben elmondott beszédében azt mondta, hogy 12 évvel ezelőtt egy Kossuth Lajossal folytatott "beszélgetése" inspirálta a rabszolgaság elleni küzdelemre. Elképzelve attól, hogy Kossuth nevével nem találkoztunk Lincoln írásaiban vagy beszédeiben, ilyen kijelentést bajos feltételezni róla, hiszen arra kétségtelen adatok vannak, hogy Lincoln már kora fiatalágában készült a rabszolgaság elleni küzdelemre, amit valósággal életcéljává tett.

1945-ben jelent meg egy kétségtelenül amatőr író által összeállított és technikai kiállításában is amatőr-jellegű kötet, Rufus Rockwell Wilson: "Intimate memories of Lincoln" címmel. A vaskos kötet 187-88. oldalain olvassuk, hogy amikor Kossuth Amerikában járt, rokonlélekre talált az Ohio State Journal akkori szerkesztőjében, akinek szerinte William T. Coggshell volt a neve, aki később, mint az Egyesült Államok ecuadori követe halt meg, aki azután Kossuth mellett maradt és egy darabig vele is utazott. Ez a férfi bemutatta Kossuthot Kentucky államban egy James F. Robinson nevű rabszolgatartó birtokosnak és Lincoln Ábrahámnak az illinois Springfielden.

A szerkesztő, (akinek valódi neve Coggeshall volt, később csakugyan szerkesztette az Ohio State Journalt, valóban Kossuth mellett maradt, mint a New York Tribune munkatársa, sőt utazásairól naplót is vezetett. Ez a napló, Coggeshall többi iratával együtt vejenek, T. A. Busheynek birtokába került, aki valamikor az ohioi Columbushoz közel levő South Vienna faluban lakott. Az iratoknak azonban nyoma veszett. Kossuth egy levelet is írt Coggeshallhoz, 1852. június 17. kelettel. Columbusban a State Libraryban vannak Coggeshall iratok (annak könyvtárosa volt egy ideig), de a napló nincs ott.

Ha Kossuth járt az illinois Springfielden, akkor okvetlenül találkoznia kellett Lincolnnal, ahol a későbbi mártír elnök akkor élt s amelyet, hosszú ottani élete révén igazi otthonának tartott.

Sajnos azonban a tény az, hogy bár Lincolnt élénken érdekelték a magyar ügyek már 1849. óta s bár épen ő volt az, aki legjobban fáradott azon, hogy Kossuth az ő városába is elmenjen, ez a springfieldi látogatás sohasem történt meg s eddigi tudomásunk szerint a két férfi sohasem találkozott.

A Springfielden megjelenő Illinois Daily Journalban kis hirdetés jelent meg 1849. szeptemberének első napjaiban, amely egy Magyarország mel-

letti gyűlésre hívta össze az érdeklődőket. A gyűlést szeptember 6-án meg is tartották a megyei bírósági épület egyik szobájában, élénk érdeklődés mellett. A város legszámottevőbb polgárai jöttek össze, köztük számos nő (a hirdetés szerint az utóbbiak számára székekről is gondoskodott az előlévők bizottság). Akkor még nem tudták Amerikában, hogy az ilyen mozgalommal elkéstek, mert a magyar hadsereg már hetekkel ezelőtt, augusztus 13-án Világos mellett letette a fegyvert. A gyűlés kiküldött egy 66 tagú bizottságot, köztük Lincoln is, hogy szövegezzon meg egy határozati javaslatot. A bizottság körülbeül egy óráig volt távol, hogy a javaslatot megszövegeze. Ezalatt E. D. Baker galenai lakos, kongresszusi képviselő beszélt az egybegyűltekhöz, lelkes beszédében sorolva fel Magyarország érdemeit az európai kultúra megvédésében. A derek képviselő itt-ott el is vetette a szulykot, mert például a szaracéneket is emlegette, akikkel szemben a magyarok állítogk szintén keményen megállták a helyüket.

A javaslatot Lincoln terjesztette elő s kétségtelen, hogy a gyűlés tulajdonképeni összehívója is ő volt. A javaslat, amelyet egyhangúlag elfogattk, kifejezte az amerikai nép csodálatát a magyar nemzet hősiességéért a küzdelemben. Hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államoknak azonnal el kell ismerni Magyarországot függetlenségét. Ez a függetlenség megilleti Magyarországot és annak elismerése nem jelentene sérelmet egyetlen nemzet vagy nép igazságos jogaival szemben. ("Not a violation of the just rights of any nation or people.")

Kimondták, hogy a javaslatot elküldik John M. Clayton külügyminiszternek, valamint a magyar kormányt Amerikában levő diplomáciai megbízottjának, gróf Wass Sámuelnek is.

A gyűlés Magyarország és Kossuth lelkes éljenzése kíséretében fejeződött be.

Két évvel később, amikor Kossuth már az Egyesült Államokban volt, Lincoln is osztottt abban a példátlan lelkesedésben, amely a számítottt nagy magyart mindenütt körülvette. Újra csak tőle indult ki az a mozgalom, amely sok amerikai várost felvillanyozott, hogy Kossuthot az ő városuk is hívja meg.

1852. január 8-án tartották az első erre vonatkozó gyűlést, amikor Kossuth már megjárta New Yorkot, Philadelphiat, Baltimoret, Washingtonat. A gyűlést Lincoln beszéde nyitotta meg. Egy hét férfiből álló bizottságot választottak, újra csak egy határozati javaslat megszerkesztésére. A bizottságban Lincoln is benne volt és a javaslatot, amelyet hivatalosan is az ő művének tartanak életrajzról, ő szerkesztette. Másnap újra összegyűltek és a javaslatot Lincoln ekkor olvasta fel. A javaslat az amerikai nép együttesét fejezte ki a magyar, ir és német szabadságharcosoktól szemben, elítélte egyes államok erőszakosságait, kijelentve, hogy minden népnek, amely elég nagy ahhoz, hogy önálló életet éljen, joga van ahhoz, hogy eldobja a zsarnokság igáját és életét a maga által választott formában élje tovább.

Január 26-án újra összejöttek, most már kifejezetten azzal a céllal, hogy Kossuthnak a város által történő hivatalos meghívását elkészítsék. A terv az volt, hogy amikor Kossuth Indianapolishól St. Louisba megy,

közben álljon meg Springfielden is. 13 tagból álló küldöttséget állítottak össze, azzal a megbízással, hogy kérje fel a város vezetését a meghívás kimondására. A gyűlés azzal osztott szét, hogy a küldöttség másnap a városi tanács elé megy és este már jelentést tesz az újra összejövő gyűlés előtt.

Másnap azonban nagy meglepetés várta az egybegyűlteket. Újra sokan voltak, a küldöttség tagjai közül azonban egyetlen egy sem jelent meg. A meglepett jelenlevők csak találgattak a dolgok okokat. Virgil Hickox azt a megjegyzést kockáztatta meg, hogy talán a küldöttség tagjai attól félnek, hogy a látogatás költségei őket fogják személyesen terhelni.

Nem volt mit tenni. John Calhoun indítványára egy másik nyolc tagú küldöttséget választottak össze, amibe Lincoln szintén beleválasztották.

Ennek a bizottságnak működéséről nagy további sorsáról azonban semmit sem tudunk. Valószínűleg sohasem tett eleget megbízatásának, mert máskülönbén a lapok arról beszámoltak volna. Hogy mi idézte elő ezt a meglepő fejleményt, még eddig nem sikerült felderíteni.

Kossuth nem kapott hivatalos meghívást az illinoi Springfieldről s oda nem is ment el. Nagyon valószínű, hogy amiatt Lincolnnal sohasem volt alkalma találkozni. Kossuth valószínűleg a nevével sem ismerte még akkor Lincolnnak, aki nála 7 évvel fiatalabb lévén, akkor 49 éves volt s aki akkor még hírnevére semmilyen jogcímét sem tudott felmutatni. Egy terminusos, másodszori próbálkozása alkalmával már megbukott ex-képviselő volt, akiről senki sem gondolta, hogy nyolc estendő múlva az ország élnöke lesz belőle.

De ha nem is találkoztak, kétségtelen, hogy Lincoln, a szónok gondosan tanulmányozta Kossuth nagy port felvert és nem egyszer szenzációs beszédeit. Es ezért lehetetlen, hogy ne ismerte volna Kossuthnak azt a beszédét, amelyet 1852 február 6-án mondott el Columbusban, az ohioi állami törvényhozás előtt.

Ebben a beszédében Kossuth a következőket mondotta:

"The spirit of our age is democracy. All for the people and all by the people. Nothing about the people without the people: that is democracy, and that is the ruling tendency of the spirit of our age."

Tizenkét estendővel a nagy magyar hazafi amerikai látogatása után, Lincoln Ábrahám éreket mondotta híres gettysburgi beszédében 1863 november 19-én:

"We here highly resolve that these dead shall not have died in vain; that this nation, under God, shall have a new birth of freedom; and that government of the people, by the people, for the people shall not perish from the earth."

Lincoln és Kossuth testvér-lélekből fakadó szavai érebe öntve ott vannak azon az emléktáblán, amely a columbusi városháza előcsarnokát díszíti s amelyet az ottani magyarság állított oda 1952. szeptember 7-én. Ha testben nem is találkozott a két prófétaelkü férfiú, lélekben ott állanak egymás mellett, nemcsak a columbusi emléktáblán, hanem a szabadságszerző emberiség szívében is.

A Kossuthi Könyvtár megörökölte a Newman jelle Kossuth beszéd-kötet sabbán a columbusi

*bonedó, aláírva -- 77 --
a "government of the people" -- "kifejezés"*